

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

XIYIMO XA MASUNGULO: SWIKILI SWA TA VUTOMI GIREDI YA 3

SWILETELO SWA MATIRHISELO YA KHARIKHULAMU YA DYONDZO YA SWKILI SWA TA VUTOMI EKA XIYIMO XA MASUNGULO LESWI KATSAKANYIWEKE.

- Dyondzo ya Swikili Swa ta Vutomi hi yona phuphu ra ku dyondza na ku dyondzisa eka Xiyimo xa Masungulo. Mhaka leyi yi nga ka yi ka tshikeleriwi ku ringana. Yi pfuneta “**ku dyondza na ku dyondzisa hi vuenti**” loko vadyondzi va tirhisa ntivomarito, ku tsala switsalwana na ku hlaya swin’we loku endliweke, vutivi bya dikixinari, ku tsala na sw.. na sw...
- Dyondzo ya Vutivi bya Masungulo na ku tihayisa na ku hlaysia van’wana eka kharikhulamu ya Dyondzo ya swikili swa ta vutomi yi lulamisiwile hi tinhlokomhaka. Ku ringanyetiwile ku tirhisiwa ka tinhlokomhaka ku endlela ku katsakanya vundzeni bya tidyondzo to hambarahambana laha swikotekaka swi tlhela swi fanelia. Tinhlokomhaka leti hlawuriweke ta Dyondzo ya Swikili Swa ta Vutomi ku suka eka XIPHOKHAMA ta kotara ya1 ku fika ka kotara ya 4 ti fanele ku endliwa.
- Kharikhulamu ya Dyondzo ya Swikili swa Ta Vutomi ya Kotara ya 1 ku fika eka kotare ya 4 yi pfanganyisiwile eka tsalwa leri.
- Tanihi Kotara ya 1 ku fika Kotara ya 4, tsalwa leri ri katsa Vuswikoti na Minkoka, Minongotinkulu na vutivi xikan’we na switirhisiwa leswi faneleke ku tirhisiwa leswi a swi katsiwangai eka XIPHOKHAMA.
- Vundzeni bya Dyondzo ya Swikili Swa Ta Vutomi yi pfanganyisiwile hi ndlela leyinene yo olova eka mavhiki hinkwawo eka Kotara yin’wanan na yin’wana.
- Mavhiki ya mune ya lulamiseriwi ‘Vululami’ bya Giredi ya 1 leswi katsaka nhluvukiso wa vuswikoti byo vona no twisia na ndzemukiso wa mpfumawulo eka vadyondzi lava nga si lulamelaku kharikhulamu ya mafundza. Ku dyondza na ku dyondzisa ku ta ya emahlweni endzhaku ka mavhiki mabirhi loko ku endliwile tinhlokomhaka leti lulamisiweke. Ku hlaya ehenhla, Ku hlaya swin’we, mintlangus, ku simbelela, ku aka tipazili ku ya emahlweni tanihi le ka nhlukomhaka “Mina”.
- Xiyimo ya Giredi ya 1 hi xona xi nga ta kombisa loko van’wana va vadyondzi va nga lava ku engeteleriwa mavhiki yo hundza 4 kutani vadyondzi volavo va nga ya emahlweni na Nongonoko wa Vululami na Ndzemukiso wa mpfumawulo ku karhi ku dyondziwa. U NGA ENGETELA KUMBE KU HUNGUTA MAVHIKI KU KOTA KU DYONDZISA TINHLOKOMHAKA TA DYONDZO YA SWIKILI SWA TA VUTOMI EKA KOTARA Ya 1 leswi swi ta ya hi ku I mavhiki manganic lawa vana va ya lavaka ku kota ku fikelela.
- Giredi ya 2 na Giredi ya 3 va lulamiseriwi mavhiki ma2 ya Ndzemuko na Makambelelo yo sungula. Ku nga tirhisiwa Tinhlokomhakaa Ta Kotara ya 4 loko u lava ku fikelela eka Tidyondzo ta Ririm. Tirhisa tinhlokomhaka, Vundzeni na vuswikoti ku hlohotela ku dyondzisa dyondzo ya Ririm. U NGA ENGETELA KUMBE KU HUNGUTA MAVHIKI KU KOTA KU DYONDZISA TINHLOKOMHAKA TA DYONDZO YA SWIKILI SWA TA VUTOMI EKA KOTARA Ya 1

LEMUKA LESWI LANDZELAKA LOKO U DYONDZISA TIDYONDZO YA SWO ENDLA NGOPFU(SAYENSE, THEKINOLOJI, VUTSHILA BYA VUTUMBULUXI NA DYONDZO YA VUTIOLORI) TA DYONDZO YA SWIKILI SWA TA VUTOMI.

- **KU TLANGA**, eka Xiyimo xa Masungulo I ku dyondza ka nkoka swinene loku nga ta ka ku nga honisiwi. Swi endliwa ku karhi ku landzeleriwa milawu ya COVID.
- Vadyondzi va fanele ku titwa va amukelekile na swona va va xiave eka ntlawa leswi swi leswaku va titwa va ri xiphemu na ku amukeleka
- Dyondzo ya Vutshila bya vutumbuluxi, ku yimbelela na ntshukunyuko I ku tshungula loku lwaka na ku tshikeleka loku nga vaka konat. Nseketelo hi swa vumunhu na matitwelo i swa nkoka swinene.
- Micingiriko yin’wna hi xi talo yi susiwile kumbe ku cinciya ku endlela leswaku ku landzeleriwa nsiyerisanowampfukaevanhwini. Micingiriko yi nga va yi endliwile ku angarhela ndhawu yo karhi..

SWILETELO SWA MAKAMBELELO YA LE XIKOLWENI:

- Leswi swi ta tshama swi karhi swi endliwa, humelela, ku xiayaxihi endlelo ra nkamafundza ngopfu ngopfu na hi ku endla kunene. Vadyondzi va ta va ni minkarhi yo hlawayana ku nga si va ni ku

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

rhikhoda ka mafundzha kumbe ku nyika khodi.

- Dyondzo ya Masungulo ya vutivi na ku tihayisa na ku hlayisa van'wana yi nga kamberiwa hi ku tsala, kambe tinhlokomhaka leti katsaka swo endla ku fana na ku rhekhoda ta maxelo, ku byala ximilana ku endla xo khoma ximilana swi nga endliwa ku va xikambeko xa Dyondzondzo ya Swikili swa Ta Vutomi na Dyondzo ya Ririm i ra Le Kaya. Swi te tano, xiphemu xa vutshila na 'ku vula vula' hi xiphemu xa vutshila xa wena swi nga tirhisiwa eka Dyondzo ya Vutshila bya vutumbuluxi na Swanomo..Ku yingisela na ku Vulavula. Tirhisa rhubiriki (yin'we eka yin'wanana na yin'wana)yi va ni nhlamuselo yo kongomaeka yin'wanan na yin'wana ya vuswikoti na mbuyelo wo karhi lowu languteriwekek languteriweke (swanomo na swiphemu swa vutshila)
- Tirhisa SWILETELO swa MAKAMBELELO YA LE XIKOLWENI – U NGA TIENDLELA TIN'WANA TA TIRHUBIRIKI.

Hi tikuma hi ri eka ku hambana lokukulu swinene eka "ntolovelolo lowuntshwa" hi mi tsundzuxa ku tihayisa . Hi khensa ku tiyimisela ka n'wina na ku mihlohotela ku lulamisa vadyondzi leswaku va va vahlayi lava ringaneleke, vaehleketi na vaololoxi va swiphiqho.

GRADE 3 REVISED TEACHING PLANS: SWIKILI SWA TA VUTOMI

KOTARA YA 1 45 WA MASIKU	VHIKI RA 1	VHIKI RA 2	VHIKI RA 3	VHIKI RA 4	VHIKI RA 5	VHIKI RA 6	VHIKI RA 7	VHIKI RA 8	VHIKI RA 9	VHIKI RA 10
	SWIPIMELO SWA SIKU NA SIKU SWA COVID-19: Ntolovelolo wa rihanyu lerinene wa siku na siku wu fanele ku landzeleriwa swinene: <ul style="list-style-type: none"> Tsundzuxa vadyondzi hi ntolovelolo wa siku na siku. Hlohotela vadyondzi ku tshama ekaya loko va vabya. Vadyondzi va fanele ku ambala mask masiku hinkawawo Timask ti susiwa ntsena loko u dya kutani yi vekiwa eka ndhawu leyi hlayisekeke. Langutela nkarhi wa swakudya swa mpundzu ni swa nhlikanh. Va dyondzise ku pfala nomo na nhompu hi xikokola kumbe ku tirhisa thixu loko va khohlola kumbe ku entshemula. Xikan'we kan'we cukumeta thixu leyi tirheke.. Hlamba mavoko hi mati na xisibi nkarhi hinkawawo / sanithayiza mavoko ya wena. Basisa na ku sanithayiza tindhawu leti khumbhiwaka nkarhi na nkarhi or (5 wa malepula ya jiki eka litara 1 ya mati) swo tlangisa, Swa nchumu, na sw.. Tivisa endlelo leri ri va ntolovelolo Xilogene: Siya mpfuka lowu ringaneke – Dyondzisa vadyondzi ku siyampfuka lowu ringaneke exikarhi ka vanhu na ku xeweta handle ko khumbana. Pfuna vadyondzi ku va na ntwela vusiwana, engetela ku tiya loko u ri karhi u aka mbangu lowu hlayisekeke na ku hlayisa van'wana. Kombisa hi irorthandzu na nhlayiso ku twisia ku chava ka vana. Tiyisisa ntolovelolo wa nkarhi hinkawawo ku sivela endlelo ro ka ri nga tololvekanga ku va" ntolovelolo lowuntshwa". <p style="text-align: center;">VADYONDZISI VA FANELE KU TIYISISA VUHLAYISEKI BYA VONA VINI NA VUHLAYISEKI BYA VANDYONDZI EKA NDHAWU LEYI VA NGA EKA YONA</p>									
	<ul style="list-style-type: none"> Migingiriko ya Vutivi bya Masungulo na Ku tihayisa na ku Hlayisa Van'wana yi fanelel yi ololoxa minongotinkulu na Suswikoti lebyi byi yelananka na Minongoti ya sayense Sayense ya swa vanhu, Sayense ya swa Ntumbuluko na Thekinoloi xik. Vulavisisi, hlovisa, vuswikoti byo lavisia, na sw... Tiyisisa leswaku ntivomarito wa tumbuluxiwa ku endlea ku antswisa Ririm i Vutshila bya vutumbuluxi [Vutshila byo voniwa na byo endla] byi fanerile ku katsakanyiwa swinene na Dyondzo ya Ririm i. Dyondzo ya Vutiolori yi ta endliwa awara yin'we hi vhiki, Awara ya vumbirhi yi ta tirhisiwa ku hlaya swa Dyondzo ya Ku tihayisa na ku hlayisa Van'wana Ku tihayisa na ku hlayisa van'wana na Vutivi bya bya Masingulo, vutivi bya vundzeni xik. Swiphemuphemu swa xikambelo ntwisiso: "ku hlayela vutivi", switrori, switlhokovetselo na sw.. 									

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

	<ul style="list-style-type: none"> Dyondzo yin'wana na yin'wana ya Swikili Swa Ta Vutomi yi ta sungula hi dyondzo ya 5-wa timinete ku lemekisa vadyondzi hi ta Covid-19 ku lemekisa ku hlamba mavoko, mahanyelo lamanene, swikombiso swa covid-19, ku siyerisana mpfuka exikarhi ka vanhu, ku pota rini naswona eka mani, mburisano loko munghana kumbe xirho xa ndyangu a hundzile emisaveni/lovile na sw.. na sw.. Vadyondzi va languteriwa ku hetisa gingiriko lowu nga eka buku yo tirhela ya mudyondzi na xitoloveto xin'we kumbe swimbirhi kumbe gingiriko wo endla hi vhiki eka buku ya ntirho wa le ttilasini ya dyondzo ya Vutivi Bya Masungulo na dyondzo ya Ku tihayisa na ku hlaysia van'wanana. LEMUKA: MINTIRHO YA XIYIMO XA LE HENHLA YA LAWULO NA KU LAWULA MIEHLEKETO NA MAHANYELO YA MUNHU A SWI TSARIWANGA EKA XIPHOKHAMA KAMBE VUSWIKOTI LEBYI BYI PFUNETA VADYONDZI KU LAWULA MATITWELO, KU YINGISELA, KU TSUNDZUKA TIMHAKA, KU PULANA NA KU LULAMISA NKARHI NA SWILAVEKO NA KU TIHLAMULELA EKA VUMUNHU NA NTSHIKELELO LESWI NGA NI NKOKA EKA KU DYONDZA. U KOMBERIWA KU HLA NGOPFU HI MAYELANAN NA SWONA. 									
TINHLOKOMHAKA ta XIPHOKHAMA:	KU LEMUKISA/ NDZETELO MAKAMBEL ELO YA MASUNGULO	KU LEMUKISA/N DZETELO MAKAMBEL ELO YA MASUNGULO	TA MINA	TA MINA	MATITWELO	MAHLAYIS ELO YA RIHANYU	MAHALYISELO YA MIRI	MAHLAYISEL O YA MIRI	TIMFANELO NA VUTIHLAM ULERI	TIMFANELO NA VUTIHLAMUL ERI
KU TIHLAYISA NA KU HLAYISA VAN'WANA	VUSWIKOTI NA MINKOKA: • Ku pimanisa • Ku xiysisa • Ku vulavurisana • Lemuka • / Lemuka • • Ku kota ku ... • Nhloniphya • Ku tiyiselana na sw..na sw..	• Ku komba nhloniphya, rirhandzu na ku amukelana • Ku kombisa Vuswikoti ,Vutivi,Mao nelo na Minkoka	• Ku komba nhloniphya, rirhandzu na ku amukelana • Ku kombisa Vuswikoti ,Vutivi,Mao nelo na Minkoka	• Ku tihtonipha wena n'wini • Ku longoloxa mahungu • Lemuka •	• Ku tihtonipha • Khalendar a na masiku • Ku longoloxa mahungu • Lemuka	• Lemuka • Ku pimanisa • Ku vulavula Nkombiso wa rihanyu lerinene	• Vuswikoti bya vuletelobyaxibokisan a xa xilamulel amhangabyamasungulo	• Lemuka • Ngohzi • Ku vulavurisan a	• Vuswikoti byo vika ku xanisiwa • Ku vulavurisa na	• Lemuka • Pimanisa • Nhlonip ho • Ku tiyiselana
	MINONGOTINKULU NA VUTIVI:	• Ku lemekisiwa hi milawu na maendlelo	• Ku lemekisiwa hi milawu na maendlelo	• Masiku na mahungu • Rhekhoa	• Vulavisisi / Vutisa lavakulu • Rhekhoa	• Ku twisia matweloya wena n'wini • Ku kombisa matitwele	• Ku tiva leswi u nga swi endlaka loko u vavisekile	• Vutivi bya ku tisirhelela wena n'winyi	• Tiva vuxokoxoko na leswi u nga swiendlaka	• Ku twisia timfanelo ta wena n'winyi na vutihlamuleri

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

		<ul style="list-style-type: none"> • Tindhawu etilasini na le xikolweni • Makambele lo ya masungulo 	<ul style="list-style-type: none"> • Tindhawu etilasini na le xikolweni • Makambelelo ya masungulo 								
	VUTIVI BYO SUNGULA	<ul style="list-style-type: none"> • Vuswikoti byo vona no twisia • Vutivi bya masiku hinkwawo 	<ul style="list-style-type: none"> • Vuswikoti byo vona no twisia • Vutivi bya masiku hinkwawo 	<ul style="list-style-type: none"> • Vuswikoti byo vona no twisia • Vutivi bya masiku hinkwawo 	<ul style="list-style-type: none"> • Vuswikoti byo vona no twisia • Vutivi bya masiku hinkwawo 	<ul style="list-style-type: none"> • Vuswikoti byo vona no twisia • Vutivi bya masiku hinkwawo 	<ul style="list-style-type: none"> • Vuswikoti byo vona no twisia • Vutivi bya masiku hinkwawo 	<ul style="list-style-type: none"> • Vuswikoti byo vona no twisia • Vutivi bya masiku hinkwawo 	<ul style="list-style-type: none"> • Vuswikoti byo vona no twisia • Vutivi bya masiku hinkwawo 	<ul style="list-style-type: none"> • Vuswikoti byo vona no twisia • Vutivi bya masiku hinkwawo 	<ul style="list-style-type: none"> • Vuswikoti byo vona no twisia • Vutivi bya masiku hinkwawo
	VUNDZENI: XIPHOKHAMA TSUNDZUKA minkarhi hinkwayo ku lemuka micingiriko leyi tlakusaka matirhiselo ya le henhla ya byongo Ku tirha ka miehleketo. Ku tilawula Ku titlhogomela	<ul style="list-style-type: none"> • Nkambelo wa Masungulo wa Ririmira Le Kaya na Matematiki • XIPHOKHA MA – Lembe leri hundzeke Vuswikoti, Vutivi, Mavonelo na Minkoka ya Kotara ? Leyi khavhariweke 	<ul style="list-style-type: none"> • Nkambelo wa Masungulo wa Ririmira Le Kaya na Matematiki • XIPHOKHA MA – Lembe leri hundzeke Vuswikoti, Vutivi, Mavonelo na Minkoka ya Kotara ? Leyi khavhariweke 	<ul style="list-style-type: none"> • Ndzandzeriso wa nkarhi wa vutomi bya munhu- katsa siku ro velekiwa, ku sungula xikolo, na mhaka yin'we yo tsakisa 	<ul style="list-style-type: none"> • Nchumu wo tsakisa wa nkarhi lowu hundzeke. 	<ul style="list-style-type: none"> • Swilo leswi ndzi tsakisaka na leswi ndzi khunguvan yisaka. • Lemuka matitwelo-ku fana na ku hlundzuka, ku chava, ku vilela, ku van a xivundza . • Tindlela ta kahle to kombisa leswi a titwisaka xiswona. • Ku tisola – ndlela yo 	<ul style="list-style-type: none"> • Vuletelo bya xilamulelam hangu bya masungulo ku fana na ku huma mongolo, ku lumiwa hi swiharhi, ku tsemiwa na ku tshwa. • Rihanyu na ku basa swi katsa ku ka munhu a nga khomini ngati ya van'wana. 	<ul style="list-style-type: none"> • A hi hlayisekanga ka un'wana na un'wana. • Milawu yo hlayisa miri wa mina • Tshemba matitwelo yo vula 'Ina' kumbe 'E;e' • Ndlela yo vula E-e eka ku xanisiwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ndlela yo vika/pota ku xanisiwa Lemika: Nhlokomhka leyi yi fanele ku kongomisiwa eka ku sivela ku xanisiwa ka miri na hi swa masangu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Timfanelo na vutihlamul eri bya vadyondzi • Timfanelo na Vutihlamul eri bya van'wana - Ekaya - Exikolweni 	<ul style="list-style-type: none"> • Timfanelo na vutihlamuleri bya van'wana vanhu - Emugangeni - Eka mbangu lowu mudyondzi a hanyaka eka wona.

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

					tisola eka loyi a n'wi dyoheleke/ hoxeleke Lemuka: Tirhisa swifaniso, switori, swinsin'wana swa mimpfumawul o yo yelana, tiphaphete na swipfala xikandza.						
SWITIRHISIWA: TIYISA MATIRHISELO YA BUKU YO TIRHELA YA MUDYONDZI	•	•	•	• Buku yo Tirhela ya Mudyondzi ppl. 2-3 • Swikombako mbana- Ntivomarito • Xanchumu xa matlhelo ma3	• Buku yo Tirhela ya Mudyondz i ppl.. 6-8 • Xanchumu xa matlhelo ma3	• Buku yo Tirhela ya Mudyondzi ppl. 10-14 • Swikombak ombana - Ntivomarito ya • Chati • Vhidiyo	• Buku yo Tirhela ya Mudyondzi ppl.. 18-21 • Swikomba kombana Ntivomarit o Chati • Vhidiyo	• Buku yo Tirhela ya Mudy ondzi ppl.. 22-24 • Swiko mbako ombana – Ntivom arito • Chati • Vhidiyo	• Buku yo Tirhel a ya Mudy ondzi ppl.. 26-27 • Swiko mbako ombana – Ntivo marit o • Chati • Rha mba phori sa	Buku yo Tirhela ya Mudyondzi ppl. 28- 29 • Swi ko mb ako mb ana Ntiv om arit o • Cha ti • Rha mba phori sa	Buku yo Tirhela ya Mudyondzi ppl. 30-31 • Swiko mbak omba na - Ntivo marit o Chati • Vhidi yo

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

	<p>Masiku ya vukhongeri na yin'wana masiku lawa ya hlawulekeke lawa ya tlangeriwaka hi vaaki ya fanele ya kaneriwa loko ya ri karhi ya humeleta kotara hinkwayo. (Tiawara timbirhi hi kotara ti vekiwile eka leswi.)</p>
NKAMBELO WA NKAMAFUNDZHA	<ul style="list-style-type: none"> • Migungiriko yi fanele ku xiayixiwa na ku kamberiwa hi nkarhi wa migingiriko ya siku na siku eka Swikili swa ta Vutomi. Tlhela u lemuka Vuswikoti, Vutivi, Maendlelo na Minkoka leswi hluvukisiweke na ku tokotiwa eka Ririm Ra Le Kaya na Matematiki . • Ku nga nyikiwa migingiriko yo tsala. • Vuswikoti, ku tirhisa vutivi, matikhomele na minkoka a hi migingiriko yo kamberiwa kambe tiyisisa leswaku vadyondzi va nyikiwa nkarhi wo kombisa vuswikoti lebyi hi ku vulavula, ku endla na hi ku tsala kunene . • Tirhisa nkambelo wa nkamafundzha na ku ya emahlweni.
MAKAMBELELO YA LE XIKOLWENI:	<p>LANGUTISA EKA DBE SWILETELO SWA MAKAMBELELO YO SUNGULA</p>

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

--	--	--

VUTIVI BYA MASUNGULU	KOTARA YA 1 MASIKU 45	VHIKI RA 1	VHIKI RA 2	VHIKI RA 3	VHIKI RA 4	VHIKI RA 5	VHIKI RA 6	VHIKI RA 7	VHIKI RA 8	VHIKI RA 9	VHIKI RA 10
	TINHLOKOMHAK A TA XIPHOKHAMA	KU LEMUKISA/ Makambelelo ya xiyimo xo sungula	KU LEMUKISA/ Makambelelo ya xiyimo xo sungula	TA MINA	TA MINA	MATITWELO	MAHLAYIS ELO YA RIHANYU	MAHLAYISE LO YA MIRI	MAHLAYISEL O YA MIRI	TIMFANELO NA VUTIHLAMULERI	TIMFANELO NA VUTIHLAMULERI
VUSWIKOTI NA MINKOKA: • Xiyaxiya • Pimanisa • Ava hi mintlawa • Pima • Kambela • Ku vulavurisana • Nhloniphо	<ul style="list-style-type: none"> Ku kombisa nhloniphi, rirhandzu na ku amukelana a Ku kombisa ku twisia Vuswikoti, Vutubi, Mavone lo na Minkoka 	<ul style="list-style-type: none"> Ku kombisa nhlonipho, rirhandzu na ku amukelana a Ku kombisa ku twisia Vuswikoti, Vutubi, Mavone lo na Minkoka 	<ul style="list-style-type: none"> Lemuka Pimanisa Kombisa eka swifaniso, na ku longoloxa marito hi ndlela leyinene Ku vulavurisana 	<ul style="list-style-type: none"> Lemuka Pimanisa Kombisa eka swifaniso, na ku longoloxa marito hi ndlela leyinene Ku vulavurisana 	A ku na ku hlangana ka ntumbuluko	<ul style="list-style-type: none"> Vumbiwa Timfanelo ta vana 	<ul style="list-style-type: none"> Vumbiwa Timfanelo ta vana 				
<p>TSUNDZUKA minkarhi hinkwayo ku lemuka micingiriko leyi tlakusaka matirhelo ya le henhla ya byongo Ku tirha ka miehleketo, Ku tialawula, Ku titlhogomela</p>											

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

	MINONGONOTINKULU NA VUTIVI:	<ul style="list-style-type: none"> • Ku lemukisiwa hi milawu na maendlelo. • Tindhawu etilasini na le xikolweni • Makambelelo ya xiyimo xo sungula 	<ul style="list-style-type: none"> • Ku lemukisiwa hi milawu na maendlelo Tindhawu etilasini na le xikolweni • Makambelelo ya xiyimo xo sungula 	<ul style="list-style-type: none"> • Ku twisia ku cinca na nkarhi • Ku kombisa nonganoko wa nkarhi • Ku ya hi minkarhi 	<ul style="list-style-type: none"> • Ku kota ku twisia leswaku nkarhi evuton'win i bya munhu l xiphemu xa Matimu 					<ul style="list-style-type: none"> • Ku tiva timfanelo na ku titirhisa 	<ul style="list-style-type: none"> • Ku tiva timfanelo na ku titirhisa
	VUNDZENI BYA XIPHOKHAMA KU TIRHISA BUKU YO TIRHELA YA MUDYONDZI HI NTALO YA DBE Hlayela ku tiva (ntwisiso) Wa tsala leri nga riki ra ntiyiso na tsalwa leri nga ra ntiyiso	<ul style="list-style-type: none"> • Makambelelo yo sungula ya Ririm Ra Le Kaya na Matematiki • XIPHOKHAMA – Lembe leri hundzeke VUSWIKOTI,V UTIVI,MAENDL ELO NA MINKOKA eka Kotara leyi endliweke 	<ul style="list-style-type: none"> • Makambelelo yo sungula ya Ririm Ra Le Kaya na Matematiki • XIPHOKHAMA – Lembe leri hundzeke VUSWIKOTI,V UTIVI,MAENDL ELO NA MINKOKA eka Kotara leyi endliweke 	<ul style="list-style-type: none"> • Ndzandzeri so wa nkarhi wa vutomi bya munhu-katsa siku ro velekiwa, ku sungula xikolo, na mhaka yin'we yo tsakisa. - Tino ra mina ro sungula - Ku sungula ku famba - Siku ra mina ro sungula exikolweni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nchumu wo tsakisa wa nkarhi lowu hundzeke – Komba u Vula 					<ul style="list-style-type: none"> • Timfanelo ta vana • N'wana un'wana na un'wana u na fanelo yo sungula ya mpfuno wa swkudya, kaya, rihanyu lerinene na vukorhokeri bya vumunhu xikan'we na ku vhikeriwa eka ku ka u nga khomowi kahle, ku tsan'wiwa na ku xanisiwa na ku chichiwa xiyimo” 	<ul style="list-style-type: none"> • Timfanelo ta vana • N'wana un'wana na un'wana u na fanelo yo sungula ya mpfuno wa swkudya, kaya, rihanyu lerinene na vukorhokeri bya vumunhu xikan'we na ku vhikeriwa eka ku ka u nga khomowi kahle, ku tsan'wiwa na ku xanisiwa na ku chichiwa xiyimo”

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

SWITIRHISIWA KU TIRHISA BUKU YO TIRHELA YA MUDYONDZI HI NTALO YA DBE		<ul style="list-style-type: none"> • BUKU YO TIRHELA YA MUDYOND ZI ppl. 2-3 • Swikombak ombana- Ntivomarito • Xanchumu xa matlhelo ma3 	<ul style="list-style-type: none"> • Swikomba kombana- Ntivomarit o • Xanchumu xa matlhelo ma3 	<ul style="list-style-type: none"> • BUKU YO TIRHELA YA MUDYOND ZI ppl. 59 • Swikomba kombana- Ntivomarit o • Xanchumu xa matlhelo ma3 		<ul style="list-style-type: none"> • Swikombak ombana- Ntivomarito • Xanchumu xa matlhelo ma3 	<ul style="list-style-type: none"> • Swikombakom bana- Ntivomarito • Swikombako mbana- Ntivomarito
MAXELO CHATI YA TA MAXELO YI FANELE KU CINCIWA MASIKU HINKWAWO ELEMBENI.							
<ul style="list-style-type: none"> • Ku vhumba • Mpimo wa le hansi na Mpimo wa le henhla wa mahiselo. • Mifungho (Celsius, TA MAXELO) • Mapapa • Hetisa chati ya Maxelo • Switsutsutsu, moya na sw.. 							
NKAMBELO WA NKAMAFUNDZHA:	<ul style="list-style-type: none"> • Micingiriko yi fanele ku xiyaxiyiwa na ku kamberiwa hi nkarhi wa micingiriko ya siku na siku eka Swikili swa ta Vutomi. Tlhela u lemuka Vuswikoti, Vutivi, Maendlelo na Minkoka leswi hluvukisiweke na ku tokotiwa eka Ririm Ra Le Kaya na Matematiki . • Ku nga nyikiwa micingiriko yo tsala. • Vuswikoti, ku tirhisa vutivi, matikhomedle na minkoka a hi micingiriko yo kamberiwa kambe tiyisisa leswaku vadyondzi va nyikiwa nkarhi wo kombisa vuswikoti lebyi hi ku vulavula, ku endla na hi ku tsala kunene . • Tirhisa nkambelo wo nkamafundzha na ku ya emahlweni. 						
MAKAMBELELO YA LE XIKOLWENI:	<p>LANGUTISA EKA DBE SWILETELO SWA MAKAMBELELO YO SUNGULA</p> 						

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

	MASIKU 45										
	TINHLOKO MHAKA	KU LEMUKISA/ MAKAMBELO YA MASUNGULO	KU LEMUKISA/ MAKAMBELO YA MASUNGULO	TA MINA	TA MINA	MATITWELO	MAHLAYISELO YA RIHANYU	MAHALYIS ELO YA MIRI	MAHLAYISE LO YA MIRI	TIMFANELO NA VUTIHLAMUL ERI	TIMFANELO NA VUTIHLAMULERI
Ku tumbuluxa hi matlhelo ma2 Vadyondzi va ta va na khontheyini ya ayisikhiri mi un'wana na un'wanana ya yena n'wini na switirhisiwa (pritt, swikero, tikhirayoni ta pensele, tikhirayoni na sw...) Loko leswi swi nga endleki, dirowa hi leswi nga kona Tirhisu swiphemu swa vutshila tanihu swanomo na ku ndlandlamuxa vutumbuluxi bya ku tsala											
<ul style="list-style-type: none"> • Ku dyondzisa ka mafundzha ka ku dirowa na ku penda na swin'wana, valanga swihangalasa mahungu swo hambanahambana. • Ku tivisa ku tlhandlakanya: ku ya endzhaku na, emahlweni ka • Ku hambana ka sayizi ya phepha na xivumbeko: kondletela ku tirha hi mpimo na vuxokoxoko byo hambanahambana. 											
KU TUMBULUXA HI MATLHELO MA3 (bokisi ro vatliwa ri huma eribyeni) Vadyondzi va va ni vumba bya vona – Endla migingiriko											
<ul style="list-style-type: none"> • Timodele/swikombiso swa vumba: swiharhi, tidiragona, swipotwana na swin'wana 											

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

<ul style="list-style-type: none"> • Swiphemu swo endlifa hi vutshila: xivumbeko, nukelo. • Dyondzisa maqhinga yo olova yo vumba: ku vumbuluxa, ku pfuvapfuva, ku vumba: leswi katsaka ku lulamisa nukelo wa rivala. • Ku tirhisa switirho: vuhlayiseki, ku hleketelela van'wana, na ku avelana switirhisiwa. [COVID] 			X					X			
						X					
						X					
DYONDZO YA SWIFANISO SWO VONIWA											
<ul style="list-style-type: none"> • Swiphemu swa vutshila: lemuka na s kuvula swiphemu swa vutshila hinkwaswo. • Tirhisa swivatliwa/swiendliya na swinyanyurisi swo voniwa ku swi yelanisa na ntirho wa mudyondzi. 			X					X			
			X					X			
MINTLANGU YA VUTUMBULUXI NA VUSWIKOTI											
<p>Exitulwini xa yena – Mudyondzisi u fanele ku tlhogomela vadyondzi – Loko gingiriko wu nga lulamelanga vadyondzi endlaw un'wana activity xik. Tumbuluxa ntamu hi ku tirhisa ntoloveloo waswitulu.</p> <p>KU FAMBAFAMBA KU FANERILE KU ENDLIWA EKA NDHAWU LEYI PFULEKEKE- TIRHA HI MINTLAWA LEYINTSONGO KUTANI KU CINCANIWA-U NGA CINCA MIGINGIRIKO</p>											
• Vutiolori lebyi kongomisiweke eka ku hefemula, penda hi moyo/hefemula ; hefemula ku fana na mbyana; na swin'wana	X										

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

	<ul style="list-style-type: none"> • Vutiolori lebyi kongomisiweke eka ku hefemula: e.g. 'ku penda hi moyo/hefemula, 'hefemula ku fana na mbyana', na sw.. 	x	x		x		x		x		x
	<ul style="list-style-type: none"> • Ku kufumeta rito na ku yimbelela tinsimu (tinsimu hi rito rin'we, na ku siyerisana hi risuna na hi nkarhi. 		x		x		x		x		x
	<ul style="list-style-type: none"> • Mintlangu: tumbuluxa ntirhisano, xivangelo na switandzhaku ku fana na mintlangu ya ku hlayela, mintlangu ya mavito, na swn'wna. 			x							
	<ul style="list-style-type: none"> • Tlanga tipatironi ta ncino na mincinonyingi yo olova hi ka 2,3 kumbe 4 hi ku tirhisa swichayachayani swa swingecengece 			x		x					
	<ul style="list-style-type: none"> • Ku famfafamba: ku tlula/jaha ku ya emahlweni, endzhaku, emathlolo na ku hundzuluka hi tindlela to hambanahambana (xivumbeko xo hingakanya, swirhendzevutana, swivumbeko na sw.. nw.) NDHAWU LEYI LULAMISIWEKE. 						x			x	

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

	• Nkantshukunyuko: ku korhama, ku yima, ku fikelela, ku tirhisiwa ka mavoko na milenge ku ri karhi ku landzeleriwa vuyimbeleri.					X			X	
	• Ku horisa na ku wisisa miri: hi ku humelerisa matitwelo na miehleketo hi ku fambafambisa swirho					X			X	
KU TA NA MAQHINGHA NA KU HALMUSELA (swi ta endliwa eka kotare hinkwayo) Tirhisa xitulu eka ndhawu ya yena –U nga engetela kumbe u cinca migingiriko loko vadyondzi va ri karhi va tolvela nsiyerisanowampfhukaevanhwini.										
	• Yingisela vuyimbeleri bya Africa Dzonga (ndhavuko na bya xilunguku kongomisiwile eka ncino na ku ba 2, 3 kumbe 4	X								
	• Ku tlangisa tipatironi ta ncino to xaxametiwa (tinoto kumbe mavito ya tinoto ta xifurhwa) leti nga na noto – xitandza timinimi/hafu-noto, swodlodlo/ khurocele, noto ya ncila na mfungho hefemulo, ku tirhisiwa swingecengece swa miri.			X				X		
VUTSHILA BYA	• Encenye ta sungula, exikarhi, emakumu hi ku tirhisa ka swinyanyurisi, xik; xithhokovetselo xa Afrika - Dzonga, xitor, risimu kumbe xifaniso.	X			X		X		X	
	• Fananisa ximunhuhatwa na minchumu eka ku			X		X				X

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

	encenyeta ku tirhisiwa ku languta, ku enyenyeta na ku thathela .										
	• Dyondza na ku hlanganisa macinelo ya ncino wa Afrika-Dzonga, xik.. ncino wa xiindia, wa xipantsula, hi vuyimbeleri lebyi faneleke. Ndhawu leyi pfulekeke- va cincana hi mintlawa leyintsongo – swi endlwa hi ku ya ka masiku/mavhiki. Cincela eka ncino wa le xitulwini)		x		x		x				
SWITIRHISIWA Ku ta na maqhinga	Switlhokovetselo, vuyimbeleri, CD player/ riqingho/laptop,makhadi ya swikombakombana lawa ya nga na tinoti ta vuyimbeleri , makhadi ya swikombakombana na sw...										
MAKAMBELELO YA NKAMAFUNDZHA	<ul style="list-style-type: none"> Micingiriko yi fanele ku xiyaxiyiwa na ku kamberiwa hi nkarhi wa micingiriko ya siku na siku eka Swikili swa ta Vutomi. Tlhela u lemuka Vuswikoti, Vutivi, Maendlelo na Minkoka leswi hluvukisiweke na ku tokotiwa eka Ririm Ra Le Kaya na Matematiki Tiyisisa leswaku vadyondzi va nyikiwa nkarhi wo kombisa swikoti lebyi hi ku endla. Tirhisa nkambelo wa nkamafundzha na ku ya emahlweni. 										
MAKAMBELELO YA LE XIKOLWENI:	<p>LANGUTISA EKA DBE SWILETELO SWA MAKAMBELELO YO SUNGULA</p> 										

DYONDZA	KOTARA YA 4 45 DAYS	VHIKI RA 1	VHIKI RA 2	VHIKIAR 3	VHIKI AR 4	VHIKI RA5	VHIKI RA6	VHIKI RA 7	VHIKI RA 8	VHIKI RA 9	VHIKI RA10
---------	------------------------	------------	------------	-----------	------------	-----------	-----------	------------	------------	------------	------------

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

TINHLOKOMHAKA TA XIPHOKHAMA	LEMUKISO MAKAMBELO YA MASUNGULO	LEMUKISO MAKAMB ELO YA MASUNG ULO	TA MINA	TA MINA	MATITWELO	MAHLAYIS ELO YA RIHANYU	MAHLAYISE LO YA MIRI	MAHLAYIS ELO YA MIRI	TIMFANELO NA VUTIHLAMULE RI	TIMFANELO NA VUTIHLAMUL ERI
VUSWIKOTI: LEMUKISO MAKAMBELO YA MASUNGULO Ku tirha ka miehleketo Ku ti lawula Ku titlhogomela	KU TLANGA I NDLELA YA NTUMBULUKO EKA MALEMBE LAWA NA XIYIMO LEXI VADYONDZI VA NGA EKA XONA EKU KULENI KA VONA. KU TLANGA A KU FANERIWANGA KU SIVERIWA. <ul style="list-style-type: none"> • Tiysisa nsiyerisanowampfuka evanhwini. • Mizingiriko yi antswisiwile ku tiysisa nsiyerisanowampfukaevanhwini. • Mizingiriko yi endliriwe ettilasini- laha ku nga na ntalo wa vadyondzi- pfumelele vadyondzi ku siya mpfuka lowu hlaysiakeke loko va ri ehandle. • Va nga titoloveta mizingiriko ya ntshukunyuko loko va ri eku fambeni va nghena na ku huma ettilasini na mpundzu kumbe loko va vuyela ettilasini. • Tiysisa leswaku tidyondzo ta 15 – 20 wa timinetse tin a mizingiriko leyi landzelaka: ku tikufumeta na ku horisa miri. U nga hlanga nisa yin'wanan ya mizingiriko yo tikufumeta, ku fambafamba na nkatsukunyuko na mizingiriko ya vutumbuluki bya mintlangu na vuswikoti bya Dyondzo ya Vutiolori.Loko ku ri na ndhawu u nga engetela na ku ndlandlamuxa nkarhi. • Pfumelela vadyondzi ku tirhisa switirhi swa vona kumbe va tirhisa switirhi hi mintlwa hi masiku yo hambana ku nyika nkarhi wo sanithayiza. • Switirhisiwa hinkwaswo swi fanele ku hlantswiwa endhaku ka ku tirhiwa nkarhi wun'wana na wun'wana (litara 1 ya mati na 5 wa swilepulana swa jiki) <p>LEMUKA, LESWAKU EKA KOTARA YA VUNHARHU GIREDI YA 3 YI KATSAKANYIWILE SWINENE NA SWA MATSAMBU- HAMBI LESWI MIGINGIRIKO YI ENDLIWEKE HI VHIKI, U NGA CINCA MIGINGIRIKO YI FAMBELANA NA SWILAVEKO SWA WENA KUMBE NDHAWU – U nga tirhisa mizingiriko ya Vutshila byo endla na mintoloveloyi mfambamfambo wa xitulu.</p>									
VUTLHELO										
• Raha bolo leyi khungulukaka hi nenge wa xinene na wa ximatsi(nghingiriko wa munhu) SANITHAYIZA endzhaku ka ku tirhisa	X		X							
NCINO Engetela mintlangu na ntshukunyuko. Yi nga katsiwa na vutumbuluxi bya mintlangu.										
• Swipotso: A tlutlama hi ku tilulamisela ku tsutsuma (				X			X			

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

	tlutlama, lungheka,tsutsuma)										
• Swipotso: Ku tlulela emahlweni a kongomile eka nenge wo suka hi wona.				X			X				
SWITIRHISIWA Ku ta na maqinga	Bolo ya yena n'wini loko swikoteka, kumbe bolo leyi endliemeke hi maphepha, madoddela ya khodiringi lawa ya pendiweke na swisavana (khoni), dirowa mintila ehansi kumbe eka ndhawuleyi lulamisiweke.										
MAKAMBELELO YA NKAMAFUNDZHA	<ul style="list-style-type: none"> Migingiriko yi fanele ku xiayixiwa na ku kamberiwa hi nkarhi wa migingiriko ya siku na siku eka Swikili swa ta Vutomi. Tlhela u lemuka Vuswikoti, Vutivi, Maendlelo na Minkoka leswi hluvukisiweke na ku tokotiwa eka Ririm Ra Le Kaya na Matematiki Tiyisisa leswaku vadyondzi va nyikiwa nkarhi wo kombisa swikoti lebyi hi ku endla. Tirhiswa nkambelo wa nkamafundzha na ku ya emahlweni. 										
MAKAMBELELO YA LE XIKOLWENI:	LANGUTISA EKA DBE SWILETELO SWA MAKAMBELELO YO SUNGULA										

2021 Annual Teaching Plan: LIFE SKILLS

--	--	--